

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศส่วนมากมักเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง การพัฒนาขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจสูงสุดทางการบริหาร เป็นผู้คิดและตัดสินใจแล้วสั่งการให้ผู้อยู่ใต้อำนาจนำไปดำเนินการเป็นทอด ๆ จนกระทั่งถึงประชาชน ซึ่งเป็นลำดับต่ำสุด และเป็นผู้รับผลจากการตัดสินใจหรือผลจากการพัฒนาตามแนวทางนั้น โดยไม่มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ ความคิดเห็นหรือโต้แย้งใดๆ การพัฒนาในรูปแบบดังกล่าวนำมาซึ่งความเจริญของประเทศ รวมถึงประชาชนได้มากพอสมควร ทำให้ประเทศชาติมีทิศทางที่ชัดเจนเป็นรูปแบบเดียวกัน เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศในระบอบเวลานั้น ๆ ที่คนในชาติยังมีการศึกษา และมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย แต่ก็มีจุดอ่อนบางประการ อันได้แก่ การบริหารและพัฒนาในรูปแบบสั่งการเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งประเทศ ถึงแม้จะมีความเหมาะสมกับชุมชนของประเทศเป็นส่วนมาก แต่ไม่สอดคล้องเหมาะสมกับบางพื้นที่ บางชุมชน ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในบางพื้นที่ จนบางครั้งอาจก่อปัญหาหรือก่อให้เกิดความขัดแย้งในแนวนโยบายโดยรวม ซึ่งผู้บริหารประเทศในระดับสูงเห็นปัญหาและความแตกต่างระหว่างพื้นที่เหล่านี้ ได้หาวิธีการและรูปแบบในการพัฒนามาเรื่อย ๆ เป็นลำดับ (เสรี ศรีหะไตร. 2547 : 1)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 – 8 (พ.ศ.2535-2544) รัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาจากการสั่งการรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ มาเป็นการให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอความต้องการของชุมชนมากขึ้น ในระยะนี้รัฐบาลได้สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาคนเป็นเป้าหมายหลักภายใต้หลักการที่ว่า เมื่อประเทศจะพัฒนาให้มีความเจริญได้ ต้องพัฒนาคนก่อน เพราะคนคือผู้ที่จะทำให้ประเทศชาติ ท้องที่และชุมชนมีความเจริญก้าวหน้า รัฐบาลจึงมุ่งเน้นนโยบาย โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา รูปแบบการบริหารยึดปัญหาและความต้องการของคนในพื้นที่เป็นหลักแนวคิดโดยรวมของการพัฒนาประเทศปรับเปลี่ยนจากการสั่งการจากผู้มีอำนาจ เป็นให้คนใน

ท้องถิ่นมีส่วนในการกำหนดทิศทางของตนเอง สนับสนุนงบประมาณลงไปในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาของพื้นที่ผ่านหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การแก้ปัญหาตรงกับความต้องการของคนในพื้นที่ และมีความคล่องตัวมากขึ้น แก้ปัญหาได้เร็วขึ้น โดยตั้งเป้าประสงค์ไว้ว่า พื้นที่และชุมชนจะสามารถพึ่งตนเองในการพัฒนาได้ เมื่อชุมชนดำเนินการได้ด้วยตนเองแล้ว จะส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาโดยมีคนเป็นศูนย์กลางและเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในสังคม/ชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการสนับสนุน ส่งเสริมให้ประชาชนในชนบทได้มีการรวมตัวกันเพื่อดำเนินการพัฒนา และสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ได้ร่วมคิด ร่วมทำ ตลอดจนร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาในชุมชนระดับต่าง ๆ การพัฒนารูปแบบดังกล่าวนี้ได้ช่วยให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ มีกิจกรรมที่เกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ ได้เรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาในชุมชนโดยใช้พลังของคนในชุมชนเกิดประสบการณ์และประโยชน์ต่อคนในชุมชน (พรรณทิพย์ เพชรมาก. 2547 : 2-3)

จากนโยบายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่เพื่อให้การพัฒนาตรงกับความต้องการของคนในชุมชน กระบวนการบริหารและพัฒนาจึงเปลี่ยนไปกล่าวคือ การพัฒนาจะลดการสั่งการจากผู้มีอำนาจ มาเป็นการให้ชุมชนเสนอปัญหาและความต้องการไปยังผู้บริหาร แล้วฝ่ายผู้บริหารปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้สั่งการมาเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุน ให้การพัฒนาและแก้ปัญหาของพื้นที่ให้เป็นไปตามความต้องการของคนในชุมชน จากนโยบายและแนวทางดังกล่าว รัฐบาล พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ. 2548 – 2549) เป็นนายกรัฐมนตรี ได้นำโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน SML (Small Medium Large) ซึ่งเป็นหนึ่งในนโยบายจัดความยากจนของรัฐบาล และต้องการเห็นความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ในการพัฒนาศักยภาพ และคิดวิเคราะห์ทำงานเป็นหมู่คณะ เพิ่มขีดความสามารถของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาส่วนรวมและพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยประชาชนเป็นผู้จัดตั้งคณะทำงาน กำหนดรูปแบบการดำเนินงาน บริหารจัดการ จัดลำดับความสำคัญ ตลอดจนความเร่งด่วนของปัญหาด้วยตนเองอย่างสอดคล้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่คนในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีส่วนราชการส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา

และองค์กรเอกชนอื่นให้คำปรึกษา แนะนำและประสานงาน

ต่อมาในรัฐบาล นายสมัคร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี (พ.ศ. 2551) ได้กำหนดนโยบายบริหารราชการแผ่นดินที่สำคัญที่จะต้องเริ่มดำเนินการเร่งด่วนในปีแรก และหนึ่งในนโยบายเร่งด่วนนั้นก็คือ จัดสรรงบประมาณตามขนาดประชากร ให้ครบหมู่บ้านและชุมชน เพื่อสร้างโอกาสให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง และพัฒนาโครงการที่จะก่อให้เกิดรายได้ที่ยั่งยืน พัฒนาสินทรัพย์ชุมชน อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการใช้ทรัพยากรของรัฐ ท้องถิ่นและจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ จากนโยบายดังกล่าวรัฐบาลได้นำเอาหลักการสำคัญของโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน SML ของรัฐบาล พันตำรวจโท คร.ทักษิณ ชินวัตร มาเป็นแนวทางในการกำหนดหลักการสำคัญในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้หมู่บ้านและชุมชนได้จัดทำโครงการและเสนอของบประมาณตามแนวทางที่รัฐบาลกำหนดไว้

ในปี พ.ศ. 2551 อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ได้ดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งหมดจำนวน 13 ตำบล 185 หมู่บ้าน โดยการนำของหน่วยราชการหลายหน่วยงานร่วมกัน ลงพื้นที่เพื่อขับเคลื่อน การดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมาย ซึ่งผู้ศึกษาในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน โครงการดังกล่าวของรัฐโดยตรง ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบติดตามผลการดำเนินโครงการในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่าการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวของหมู่บ้าน มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในเรื่องความสำเร็จในการดำเนินโครงการดังจะเห็นได้จากบางหมู่บ้านสามารถดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรม สามารถตรวจสอบได้มีความต่อเนื่องของโครงการ และก็มีทั้งหมู่บ้านที่ได้ดำเนินโครงการไปแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ ถึงแม้ว่าหมู่บ้านและชุมชนได้เคยบริหารจัดการงบประมาณด้วยตนเองมาแล้วก็ตาม แต่การดำเนินการด้วยตนเองก็ยังไม่เข้มแข็งพอที่จะดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองมหาสารคาม. 2553 : คำสั่ง)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยคัดเลือกเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เป็นเขตพื้นที่ตำบลที่ใช้ในการศึกษา ว่าคนในหมู่บ้านทุกคนมีส่วนร่วม

รับผิดชอบในการดำเนินงาน การร่วมกันตัดสินใจเชิงวางแผนการปฏิบัติ การร่วมรับผลประโยชน์ การร่วมในการควบคุม การตรวจสอบ และการแก้ไขปัญหา การดำเนินงานของโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของหมู่บ้านเป็นอย่างไร เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานโครงการชุมชนพอเพียง ตามนโยบายของรัฐบาลปี พ.ศ. 2553

คำถามการศึกษา

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน มีความแตกต่างกันหรือไม่
3. มีข้อเสนอแนะอื่นใดบ้างในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน (SML)

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลพัฒนา อำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการศึกษา

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีขนาดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลพัฒนาอำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม แตกต่าง

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ดำเนินการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ตำบลพัฒนา อำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 19 หมู่บ้าน

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้แทนครัวเรือนที่บรรลุนิติภาวะและสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ ตำบลพัฒนา อำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 19 หมู่บ้าน 1,769 ครัวเรือน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้แทนครัวเรือนที่บรรลุนิติภาวะและสามารถให้ข้อมูลได้จำนวน 19 หมู่บ้าน ใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane, 1973 : 727) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 326 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลพัฒนา อำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 19 หมู่บ้าน จำแนกได้ 4 ด้าน ตามแนวคิดของ

โคเฮน และอัฟซอฟ (1998 : 45 ; อ้างถึงใน น้ำฝน สมศรีนวล. 2547 : 15) ดังนี้

- 3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  - 3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
  - 3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ศึกษาในเดือน ตุลาคม 2553 ไปถึงเดือนพฤศจิกายน

2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม หมายถึง การร่วมมือ การทำงานร่วมกัน ไม่ว่าจะของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้าร่วมรับผิดชอบ หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กรให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเสนอสภาพปัญหาของหมู่บ้าน การนำเสนอความต้องการของหมู่บ้าน การนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน การแก้ไขปัญหาอื่น ๆ การคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงาน การคัดเลือกโครงการ การใช้จ่ายเงินตามงบประมาณ และการพิจารณาโครงการเข้าในแผนชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมในจัดประชุมจัดเวทีประชาคมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้าน การเสนอคัดเลือกโครงการ การพบปะแลกเปลี่ยนเรื่องข้อมูลพื้นฐาน การจัดทำแผนชุมชน การเสนอโครงการเพื่อบรรจุเข้าในแผนชุมชน การให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน การให้ข้อเสนอแนะและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน การจัดซื้อจัดจ้าง การร่วมเป็นคณะกรรมการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงาน และการให้ข้อมูลแก่สถานศึกษาที่ออกติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การได้รับความสะดวกสบาย ได้รับความรู้จากการฝึกอบรม การได้รับการสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของส่วนราชการ

การเปิดโอกาสให้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยน เรื่องการพัฒนาสังคมกับบุคคลอื่น การพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และแนวคิดเรื่องแนวทางการพัฒนาหมู่บ้าน การได้รับความไว้วางใจจากรายการในการบริหารโครงการ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมทางศาสนา งานประเพณีวัฒนธรรม และการได้รับประสบการณ์ ความรู้ จากการดำเนินงานร่วมกับชุมชนตาม โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา หมายถึง การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ การตรวจรับงานจ้าง การตรวจสอบความถูกต้อง การตรวจสอบการดำเนินงาน การเสนอเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่อง การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินงาน การตรวจติดตามประเมินผล และการตอบข้อซักถามและให้คำปรึกษาแก่รายการในหมู่บ้านเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

2. โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง โครงการที่ภายใต้การนำของรัฐบาลยุค นายสมัคร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการจัดสรรงบประมาณโดยตรง เพื่อประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชน ได้นำไปแก้ไขปัญหาส่วนรวม เพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน โดยประชาชนเป็นผู้บริหารจัดการเอง ร่วมคิด ร่วมทำ และถือเป็นอีกขั้นหนึ่งในการพัฒนาประชาธิปไตย สำหรับ โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดสรรงบประมาณตามขนาดประชากร ดังนี้

2.1 หมู่บ้าน/ชุมชนขนาดเล็ก (S) หมายถึง หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีจำนวนประชากรไม่เกิน 500 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวนไม่เกิน 200,000 บาท

2.2 หมู่บ้าน/ชุมชนขนาดกลาง (M) หมายถึง หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ตั้งแต่ 501 ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 1,000 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 250,000 บาท

2.3 หมู่บ้าน/ชุมชนขนาดใหญ่ (L) หมายถึง หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 1,500 คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 300,000 บาท

ประโยชน์การศึกษา

เป็นสารสนเทศ แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผู้สนใจทั่วไป สำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการโครงการชุมชนพอเพียง ซึ่งสามารถนำไปบูรณาการเพื่อส่งเสริมสนับสนุน และขับเคลื่อนการดำเนินงานของหมู่บ้านและชุมชนในเขตพื้นที่อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับพื้นที่ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ให้สามารถดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY